

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA 2022
9. volební období

Těsnopisecká zpráva o schůzi
Poslanecké sněmovny Parlamentu

Návrh pořadu 37. schůze Poslanecké sněmovny

Sociální dopady krize na občany ČR

Parlament České republiky
POSLANECKÁ SNĚMOVNA 2022
9. volební období

TĚSNOPISECKÁ ZPRÁVA
o 37. schůzi Poslanecké sněmovny Parlamentu
konané dne 16. září 2022

Obsah:

Strana:

16. září 2022

Schůzi zahájil místopředseda PSP Jan Bartošek.

Usnesení schváleno (č. 369).

Řeč poslance Jana Jakoba	3
Řeč poslance Radima Fialy	3
Řeč poslankyně Aleny Schillerové	4
Řeč poslance Tomia Okamury	6

Závěrečná řeč místopředsedy PSP Jana Bartoška

Zahájení schůze Poslanecké sněmovny
16. září 2022
Přítomno: 155 poslanců

(Schůze zahájena v 17.00 hodin.)

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, vážení členové vlády, zahajuji 37. schůzi Poslanecké sněmovny.

Aby byla zaznamenána naše účast, nejprve vás odhlásím a poprosím, abyste se všichni přihlásili identifikačními kartami. Náhradní karty a jejich čísla platí tak, jak bylo řečeno na 39. schůzi, případně budete-li mít někdo náhradní kartu, tak vás požádám, abyste mi to přišli oznámit.

Schůzi svolala předsedkyně Poslanecké sněmovny podle § 51 odst. 4 našeho jednacího řádu na základě žádosti 67 poslanců a pozvánka vám byla rozeslána v pátek 9. září tohoto roku elektronickou poštou.

Nyní přistoupíme k určení dvou ověřovatelů této schůze. Navrhuji, abychom určili poslankyni Miladu Voborskou a poslance Oldřicha Černého. Má někdo jiný návrh? Návrh nevidím.

V tom případě zahajuji hlasování a ptám se, kdo je pro schválení těchto dvou ověřovatelů? Kdo je proti?

Je to hlasování s pořadovým číslem 1, přihlášeno je 136 poslankyň a poslanců, pro návrh 135, proti žádný. Tímto jsme určili a schválili ověřovatele schůze.

Dále paní poslankyně Jana Pastuchová hlasuje s náhradní kartou číslo 40.

Nyní eviduji několik přihlášek s přednostním právem a jako první se s přednostním právem přihlásil pan poslanec Jan Jakob. Připraví se potom pan poslanec Tomio Okamura, Radim Fiala a paní poslankyně Alena Schillerová. Prosím, máte slovo.

Poslanec Jan Jakob: Děkuji. Došlo k dohodě vedení všech poslaneckých klubů o tom, že k programu této schůze vystoupí jeden zástupce hnutí ANO a jeden zástupce SPD. U následující schůze obdobně s tím, že se k záležitosti vyjádří ještě pan ministr Jurečka, tudíž stahuji svoji přihlášku a své vystoupení končím. Tu dohodu respektuji. Děkuji.

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Já vám děkuji. A nyní tedy... (Poslanec Radim Fiala chce vystoupit.) Já bych vám rád udělil slovo, ale před vámi je pan předseda Tomio Okamura, ještě potom paní předsedkyně Alena Schillerová. To znamená, není možný prostor pro faktickou poznámku. Chcete oznámit dohodu o změně přednostních práv? Dobře.

Poslanec Radim Fiala: Děkuji za slovo, já opravdu nezdržím. Jenom jsem chtěl ubezpečit pana předsedu Jakoba, že i my držíme svoje slovo, a stahuji svoji přihlášku z toho programu. Děkuji.

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Já vám děkuji, pane předsedo. A nyní tedy v tom pořadí, jak zůstala přednostní práva. Po vzájemné dohodě vystoupí jako první paní předsedkyně Alena Schillerová. Prosím, máte slovo.

Poslankyně Alena Schillerová: Děkuji za slovo, pane místopředsedo. Dámy a pánové, páni ministři. My jsme iniciovali svolání této mimořádné schůze s názvem Sociální dopady krize na občany České republiky, společně oba opoziční kluby, protože jsme dennodenně – a už jsem o tom mluvila na předchozí schůzi – dennodenně konfrontováni buď s písemnými, nebo i s ústními projevy našich občanů na mítincích, na setkáních, v korespondenci na sociálních sítích s tím, v jaké situaci se oni ocitají. A v tuto chvíli všichni víme, že skončilo léto. Už nás o tom přesvědčuje počasí za okny. A já si troufnu říct, že pro většinu, pro absolutní většinu českých občanů českých domácností to bylo léto, dalo by se nazvat toto léto létem chudým.

Většina českých domácností totiž zažila něco, co roky a po léta nepoznala a co někteří členové domácností nezažili snad vůbec nikdy, a to je strach o finanční stabilitu, který se stal jedním z nejdiskutovanějších problémů dnešních dnů. Problém nárůstu spotřebitelských cen jsme cítili už od konce minulého roku. Mnozí z vás si jistě pamatují na poměrně dynamický nástup nárůstu cen elektrické energie, plynu, který musela řešit už i minulá vláda, jejíž jsem byla členkou. Možná si pamatujete, není to tak dávno, že za listopad a za prosinec jsem na základě zmocnění naší vlády prominula DPH u energií. A v tomto období, zejména v tom předvolebním období, před parlamentními volbami jste velmi často používali zkratku, myslím zástupci pětikoalice, současný pan premiér, že jde o takzvanou Babišovu drahotu, a s touto mediální zkratkou jste šli také do voleb.

Jenže s odchodem Andreje Babiše ze Strakovy akademie nedošlo k zázračnému snížení této Babišovy drahoty nebo inflace, jak jste ji nazývali, nebo drahoty, chcete-li, a dokonce nedošlo ani k jejímu zastavení, takže ani toto předvolební marketingové heslo jste nesplnili. Logicky ani jste ho splnit nemohli, protože nárůstu cen, který neustále sledujeme na regálech, v prodejnách potravin, na čerpacích stanicích, na účtech za elektřinu a plyn, se zdálo, že je úplně jedno, že ta údajná zlá Babišova vláda ve Strakově akademii již nesídlí, a tak si ceny rostly vesele dál. A rostou si bohužel – a říkám to se značným smutkem v hlase – rostou si vesele dál až do současnosti, kdy toto pondělí Český statistický úřad prezentoval míru inflace za srpen, která dosáhla úrovně 17,2 %. Meziměsíčně se ceny zvýšily o 0,4 %, na což reagovala řada akademických ekonomů radostným zvoláním, při kterém by člověk mohl nabýt dojmu, že problém bude brzy vyřešen.

Ano, je zcela objektivní pravdou, že meziměsíční inflace stoupla v srpnu o nejnižší hodnotu za tento kalendářní rok, jenže to neřeší problémy českých občanů. Tento zajisté pozitivní makroekonomický trend budeme těžko vysvětlovat matkám samoživitelkám, rodinám s dětmi, důchodcům, nízkopříjmovým skupinám obyvatelstva anebo skupinám, které měly problém profinancovat svoje náklady již v těchto letních měsících. Těmto domácnostem, které jsou velice často na pokraji svých finančních možností, budeme velice těžko vysvětlovat, že se mají přestat stresovat, protože sice ceny stále rostou, ale už ne tak rychle jako předtím.

Vážení kolegové, zejména z pětikoalice, prosím, vystupme, vystupte z této bubliny kolem Poslanecké sněmovny a pojd'te více mezi lidi. Já jsem jenom tento týden byla v Břeclavi, byla jsem na setkání s občany v Brně-Kohoutovicích, v Brně-Komíně, a chodím pravidelně po České republice. Meziroční nárůst cen zemního plynu o více jak 60 %, elektřiny o 35 %, tepla, teplé vody o více jak 20 %, tuhých paliv o 46 % a potravin, kde ceny mouky rostou meziročně o 64 %, mléka o 49 %, olejů, tuků o 50 %, drůbežího masa o 34 %, stravovacích služeb o 25 % a tak dále, tak ten rozhodně naše domácnosti pocítí drasticky. Tento mimořádný nárůst pocítily téměř všechny společenské vrstvy u nás, poslechněte si je. Bavte se s nimi o tom.

A jak jsem řekla, v problému růstu spotřebitelských cen není Česká republika sama, dynamický růst cen je problémem celého rozvinutého světa. Bohužel i díky nečinnosti současné vládní pětikoalice se však Česká republika zcela vymyká průměru zemí EU, protože míra nárůstu spotřebitelských cen je u nás na zcela jiné úrovni. Jen pro srovnání, podle předběžných údajů Eurostatu byla meziroční změna spotřebitelských cen 27 členských zemí EU v červenci zhruba asi 9,8 % a u nás, teď jsem vám to říkala, 17,2 za srpen, 17,5 to bylo za červenec. To znamená, že dnes je naprosto zřejmé – bavili jsme se o tom dnes celý den při projednávání energetického zákona – že pětikoalice při řešení této situace zaspala a že pomoc, která se dostává našim lidem, je nedostatečná, dokonce pro celou řadu našich občanů se rovná zatím jedné velké nule, pořád jedné velké nule.

V současnosti jediným štěstím českých domácností je nejnižší míra nezaměstnanosti ze všech zemí EU, kterou jsme si pořád ještě udrželi a díky které má většina našich občanů zaručený pravidelný měsíční příjem. Když dnes slyším volání vládní politiky, vládních politiků, jak se navážejí do pomoci, kterou poskytla naše vláda občanům a firmám v bezprecedentní zdravotnické krizi, tak se skutečně nad tím musím pozastavit. Hrůza pomyslet, že bychom měli dnes nejvyšší – čtvrtou nejvyšší – míru inflace v EU po pobaltských zemích a v důsledku neposkytnutí pomoci ve zdravotnické krizi bychom měli také vysoké množství zavřených podniků, a tedy ještě k tomu ke všemu vysoká čísla nezaměstnanosti. Já doufám, že vám toto dochází, že program jako Antivirus, kompenzační bonus, ale celá řada dotačních programů z dílny MPO pod vedením Karla Havlíčka tomu právě zabránila. I o tom slyším na těch náměstích. I tam slyším slova díky od velké řady podnikatelů, kteří za tuto pomoc děkují. Tehdy jste mluvili jinak, tehdy jste volali, jak je to nedostatečné, že by měla být vyšší – vzpomínám si, pan vicepremiér tady už není, pan vicepremiér Jurečka, jak ten mě tady neustále vyzýval, ať to jdu vysvětlit podnikatelům, že jim dáváme málo. Určitě jsme celou řadu věcí mohli udělat lépe, ale stojím si za tím, že jsme nezaspali a že jsme pomohli, a tím jsme přispěli i k záchraně nezaměstnanosti, že zůstala zaměstnanost vysoká u nás, nejvyšší v Evropské unii, a tudíž nejnižší nezaměstnanost.

České domácnosti reálně chudnou, to jsou tvrdá data, která vycházejí buď z Českého statistického úřadu, nebo z různých průzkumů. Pokles reálných příjmů je pro třetí kvartál roku 2022 predikován až ve výši téměř 10 %. Celkově má reálná mzda v roce 2022 poklesnout o 7,6 % a taktéž v roce 2023 je predikován její pokles. Lidé dnes žijí především z úspor – ti šťastnější, kteří si je vytvořili, přičemž díky nám a naší politice se podařilo zvýšit míru úspor domácností v procentu disponibilního příjmu až na hranici 21 %. Dnes, pár měsíců po vládnutí této koalice, se nacházíme na úrovni 12 % disponibilního důchodu domácností.

I samotná nálada spotřebitelů se výrazně zhoršuje. Důvěra spotřebitelů je na desetiletých minimech. Pak se nedivme, že tisíce zoufalých lidí zaplní Václavské náměstí, a pro mě obrovským zklamáním bylo, když premiér této země je označil za proruské fanatiky. Já jsem nesouhlasila s celou řadou projevů těch, kteří organizovali tento mítink, kteří tam vystupovali s názory, které bych nikdy nepodepsala a nikdy se s nimi neztotožnila, ale ti lidé pod pódiem, ti tam přišli proto, že mají strach o svoji existenci. Absolutní neakceschopnost této vlády se projevila v propadu důvěry občanů a firem ve schopnosti této vlády, a tak bych mohla pokračovat.

Ještě jednou vás vyzývám, chod'te mezi lidi – a prosím, my se snažíme jako konstruktivní opozice předkládat návrhy. Další schůze, která bude následovat po této schůzi, má konkrétní tři poslanecké návrhy, které představí v mém zastoupení místopředseda klubu Aleš Juchelka, náš stínový ministr práce a sociálních věcí. Pojd'te o nich mluvit, pojd'te je podpořit. Přestaňte vysílat signály a nevymlouvejte se na peníze. (Potlesk z řad ANO.) Teď jste schopni tady vzít 130 miliard u energetického zákona z kapes daňových poplatníků a ty

takto poslat distributorům energií, místo abyste včas zastropovali ceny u výrobců. Pojd'te řešit sociální problémy občanů této země dřív, než bude pozdě. Děkuji vám. (Potlesk z řad ANO.)

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Já vám také děkuji a nyní je přihlášen s přednostním právem pan předseda Tomio Okamura. Prosím, máte slovo.

Poslanec Tomio Okamura: Vážené dámy a pánové, tématem této mimořádné schůze svolané opozicí mají být sociální dopady krize na občany České republiky. Ano, situace, ve které se nacházíme, je krizí, a to krizí velmi vážnou, která má potenciál rozvrátit dlouhodobou sociální stabilitu naší společnosti, její soudržnost a sociální smír. Vznik této situace je jasný, je to vláda premiéra Petra Fialy, tedy vláda ODS, TOP 09, KDU-ČSL, STAN a Pirátů.

V oblasti sociální politiky je působení pětikoaliční vlády stejně jako v ostatních oblastech evidentně nekompetentní, nedostatečné a velmi poškozující české občany, zejména ty nejohroženější a nezranitelnější. Začalo to už hned na počátku působení této vlády, když v rámci jejího návrhu rozpočtu na letošní rok došlo k několika výrazným škrtnům právě v rezortu práce a sociálních věcí. Šlo například o snížení objemu prostředků určených na příspěvek na péči pro zdravotně postižené o 1 miliardu korun, o odebrání 700 milionů korun určených na náhradní výživné pro rodiče samoživitele či o škrtnutí 1,5 miliardy korun ve slevách na jízdném pro studenty a důchodce. SPD samozřejmě s touto vládní politikou nesouhlasí.

Čili ihned po svém nástupu dala tato Fialova vláda svými rozpočtovými prioritami jasně najevo svůj asociální charakter a pohrdavý nezáměr o osudy a životy sociálně slabších skupin obyvatelstva. Sebrala peníze těm nejslabším, těm, co se nemohou bránit. Vláda rovněž odmítla řešit problematiku rozsáhlého zneužívání sociálních dávek, kde jsme přišli jako SPD s kvalitním a komplexním návrhem zákona, který by byl i nemalým zdrojem veřejných příjmů, kdy propočty hovoří minimálně o 1 miliardě korun ročně navíc pro státní rozpočet, kdybychom ukončili zneužívání sociálních dávek nepřizpůsobivými. Vláda tento návrh odmítla. Vláda přes opakované sliby do dnešního dne nepředložila návrhy zákonů na zvýšení příspěvku na péči pro osoby závislé na pomoci jiných osob v domácí péči, kde současná výše těchto příspěvků absolutně nestačí na důstojný život a pořízení základních asistenčních služeb, zejména po jejich letošním zdražení. Stejně tak vláda a Ministerstvo práce a sociálních věcí dodnes nepředložily návrh na zvýšení neuvěřitelně nízkého příspěvku na mobilitu pro tělesně postižené. SPD samozřejmě oba tyto návrhy již také dávno vypracovalo, podalo do Sněmovny a čekají zde už měsíce ve Sněmovně na projednání, které ale Fialova vládní koalice blokuje.

Samostatnou kapitolou je jediný konkrétní počín Ministerstva práce a sociálních věcí, tedy pětitisícový příspěvek pro vybranou skupinu dětí a jejich rodin, jehož vypracování trvalo nesmírně dlouho, jeho administrace a výplata je velmi složitá a většina rodin, které na něj mají právo, jej obdrží možná až během podzimu, přestože jim vláda slibovala, že se tak stane na začátku školního roku. Nehledě na to, že samotné nastavení tohoto příspěvku bylo velmi diskriminační, mnoho dětí z nároku na něj ministerstvo a vláda bezdůvodně a arogantně vyloučily a návrhy naší poslankyně Lucie Šafránkové na nápravu těchto diskriminací byly samozřejmě vládními poslanci odmítnuty. Tento pětitisícový příspěvek SPD samozřejmě podpořilo, protože lepší mít něco než nic.

Na konci téměř roční velmi smutné bilance této vlády je pak balíček opatření na zmírnění dopadu energetické chudoby, což je pracovní materiál poradního orgánu vlády Národní ekonomické rady vlády z minulého měsíce. Tento materiál se v drtivé většině všech výstupů shoduje s tím, co v oblasti daňové, sociální a rodinné politiky dlouhodobě říká hnutí

SPD, co máme v politickém a volebním programu a co jsme již předložili formou konkrétních návrhů na změny příslušných zákonů. Jde zejména o to, že chceme zvýšit enormně nízké a zastarale nastavené normativy u příspěvku na bydlení, zvláště u máločlenných a seniorských domácností, chceme valorizaci výše přídatků na děti, jehož reálná hodnota už neodpovídá ani úrovni roku 2008, chceme podporu nízkopříjmových seniorů pobírajících důchod, kdy mimořádné valorizace nezvyšují základní výměru důchodu, a tedy pomáhají více vysokopříjmovým důchodcům a jsou vrcholně nespravedlivé vůči těm nízkopříjmovým.

Národní ekonomická rada vlády dále žádá výraznější daňové zvýhodnění zaměstnanců s nejnižšími příjmy, což je všechno plně v souladu s programem SPD, ale vláda to odmítá dělat. Cílem těchto opatření, která navrhuje a navrhuje je i Národní ekonomická rada vlády, je co nejvíce využívat již zavedené nástroje daňové a dávkové politiky, zaměřit se na nejvíce ohrožené skupiny obyvatel a omezovat jejich rozpočtové dopady a proinflační efekty.

Doslova neudržitelná je pak situace rodičů samoživitelů. Pád do chudoby hrozí minimálně polovině z nich a jde tak o nepříjemné ohrožení životní úrovně, kvality života, vývoje a kvality života desetitisíců dětí. Tady není na co čekat ani jediný den, ale vláda stále čeká, a odpovědný je ministr práce a sociálních věcí Marian Jurečka za KDU-ČSL, který vůbec nic nedělá.

U samostatně žijících seniorů vzrostla příjmová chudoba od listopadu 2021 dokonce o 40 procentních bodů. Z výzkumu dále vyplývá, že momentálně žije 43 % lidí ze samostatně žijících seniorů v příjmové chudobě. U samoživitelů je to zhruba polovina. Příjmově chudá je podle výzkumu každá šestá česká domácnost. Dalších 16 % českých domácností má nízké příjmy a úspory, které jim vydrží maximálně jeden měsíc. To už jsme na třetině domácností, a vláda Petra Fialy dělá, jako když neslyší a nevidí.

Vypěstlost každé společnosti se pozná podle toho, jak se dokáže postarat o své nejbezbrannější a nejohroženější obyvatele. Měřeno tímto ukazatelem selhává vláda Petra Fialy na celé čáře. Takhle špatná sociální situace tu od listopadu 1989 skutečně ještě nebyla. Je to tragédie a žádné výmluvy Fialovy vlády, kterými nás zásobuje, neobstojí. Vina a odpovědnost je plně na straně současné vlády, která má všechny potřebné informace a prostředky a má k dispozici doporučení expertů a návrhy opozice, ale už téměř rok vše odmítá, nekomunikuje, nekoná a situaci neobhajitelně zlehčuje.

Hnutí SPD tady do Sněmovny podalo všechny možné návrhy na zlepšení sociální situace pracujících občanů, studentů, rodin s dětmi, samoživitelů, zdravotně postižených lidí a seniorů. Vláda Petra Fialy ale všechny návrhy odmítá, aniž by sama nějaký návrh na zlepšení podala, a to je důvod té naší mimořádné schůze, kterou nám tady stejně za chvíli zamítnete.

A znovu bych chtěl občany vyzvat, aby přišli příští týden k volbám a udělali z toho referendum o spokojenosti s Fialovou vládou. Děkuji za pozornost.

Místopředseda PSP Jan Bartošek: Já vám děkuji. Vzhledem k tomu, že už se nikdo další nehlásí, nyní budeme hlasovat o stanovení pořadu 37. schůze, jehož návrh je uveden na pozvánce. Připomínám, že podle § 54 odst. 7 zákona o jednacím řádu rozhodne Sněmovna pouze o pořadu uvedeném v žádosti. Nelze navrhovat žádnou změnu ani doplnění pořadu, rovněž tak nelze rozšiřovat schválený pořad.

Nyní budeme hlasovat o celém návrhu pořadu 37. schůze Poslanecké sněmovny, jak byl písemně předložen. Eviduji žádost o odhlášení, já vás odhlásím, požádám vás o opětovné přihlášení.

Zahajuji hlasování a ptám se – dobře, je zde námitka, já tedy ukončím hlasování (číslo 2), prohlašuji ho za zmatečné.

Už jsme všichni v sále.

Já tedy zahajuji hlasování a ptám se, kdo je pro pořad schůze tak, jak jsem jej přečetl? Ať zmáčkne tlačítko a zvedne ruku. Kdo je proti?

Je to hlasování s pořadovým číslem 3, přihlášeno je 145 poslankyň a poslanců, pro návrh 69, proti 74. S návrhem pořadu nebyl vysloven souhlas.

Končím tuto schůzi.

Nyní vyhlašuji přestávku na pět minut. O půl šesté budeme pokračovat další mimořádnou schůzí. Děkuji.

(Schůze skončila v 17.26 hodin.)